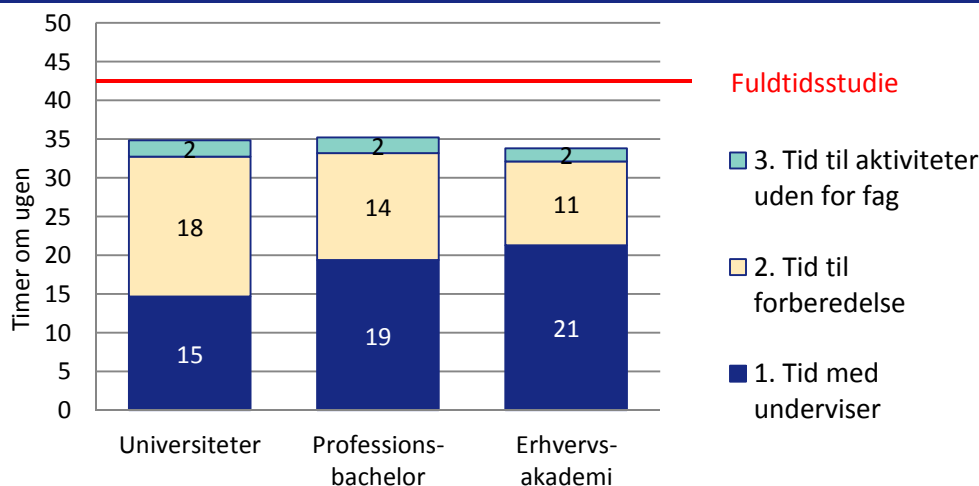

De studerende skal bruge 20 pct. mere tid på uddannelse

De studerende bruger i gennemsnit ca. 35 timer om ugen på deres uddannelser i løbet af undervisningsåret. Det viser en undersøgelse, som Epinion har gennemført for Kvalitetsudvalget blandt studerende på de videregående uddannelser. Resultatet fremgår af figur 1.

Et fuldtidsstudium er typisk normeret til 1.650 timer om året. Da de fleste uddannelser har lange ferieperioder, svarer 35 timer om ugen kun til ca. 1.350 timers studietid om året. Det svarer til, at de studerende i gennemsnit skal bruge ca. 20 procent mere tid på deres uddannelse for at være fuldtidsstuderende. Det er over en time mere om dagen alle ugens syv dage. På næste side forklares dette regnestykke nærmere.

Figur 1. Gennemsnitligt antal timer brugt om ugen i undervisningsåret af studerende på universitets-, professionsbachelor og erhvervsakademiuddannelser.

Note: Kun studerende, som har svaret, at de planlagde 51-60 ECTS-point i undervisningsåret 2013/14 indgår i opgørelsen. Studerende fra de kunstneriske og maritime uddannelser er ikke vist i figuren, da de udgør under 5 pct. af alle studerende på de videregående uddannelser. På de kunstneriske uddannelser bruger studerende i gennemsnit 46 timer om ugen i alt. På de på de maritime uddannelser bruger de i gennemsnit 41 timer i alt.

Kilde: Epinion for Kvalitetsudvalget

De studerende har konkret svaret på spørgsmålet: *Hvor mange timer har du ca. brugt på følgende aktiviteter i løbet af en gennemsnitlig uge (syv dage) i det seneste undervisningsår?* Notér antal timer ud for hver aktivitet:

1. Uddannelsesaktiviteter, hvor en underviser deltager (forelæsninger, holdundervisning, vejledning, øvelsetimer mv.)
2. Forberedelse (studere, læse, skrive, lave hjemmeopgaver, læsegrupper, analysere data, øve eller andre faglige aktiviteter)
3. Aktiviteter i forbindelse med uddannelsen, der ikke er direkte relateret til et fag (fx faglige, sociale og/eller politiske studenterorganisationer mv.)

Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført af Epinion for Kvalitetsudvalget i perioden fra den 18. juni til den 4. august 2014. Spørgeskemaet er udsendt til 42.832 studerende på universitetsuddannelser, professionsbacheloruddannelser, erhvervsakademiuddannelser, kunstneriske uddannelser og maritime uddannelser. 8.811 stu-

derende har svaret (21 procent). Besvarelsene er blevet vægtet i forhold til institutionernes størrelse, og på den baggrund vurderes resultatet at være repræsentativt.

Når Kvalitetsudvalget bruger begrebet *fuldtidsstudium*, menes 1.650 timer om året. Når man tager højde for de lange sommerferier på mange uddannelser, kan de 1.650 timer omregnes til, at de studerende typisk bør bruge knap 43 timer på deres studium om ugen i løbet af semesteret. Forklaringen bag denne omregning fremgår af boks 1.

Boks 1.

Hvor mange timer er et *fuldtidsstudie*?

Et års studier udmåles i Danmark til 60 ECTS-point, som svarer til en samlet arbejdsbelastning på 1.500-1.800 timer om året. I gennemsnit er det 1.650 timer om året.

Til sammenligning er den overenskomstfastsatte arbejdstid på det danske arbejdsmarked 37 timer om ugen. Med seks ugers ferie og 10 helligdage svarer det til ca. 1.625 timer om året, lidt afhængigt af hvordan helligdagene ligger.

En undersøgelse fra Danmarks Evalueringsinstitut har vist, at de fleste uddannelsesinstitutioner formelt bruger normen på 1.650 timer om året, når de planlægger studierne. Længden af semestrene varierer dog på de forskellige uddannelser, og på mange uddannelser er der væsentligt længere ferieperioder, end hvad der er normalt på det danske arbejdsmarked. Københavns Universitet opererer eksempelvis med 14 uger pr. semester i sin udviklingskontrakt.

Hvis det antages, at der i dag i gennemsnit er 15 undervisningsuger i hvert semester og to eksamensperioder på i alt 300 timer, så svarer 35 timers studietid om ugen i to semestre til 1.350 timer om året inkl. eksamensperioderne. Hvis de studerende i gennemsnit skal nå op på 1.650 timers studietid om året, må de øge deres samlede arbejdstid med over 20 pct. Det svarer til knap 43 timer om ugen og ca. 360 timer i eksamensperioderne:

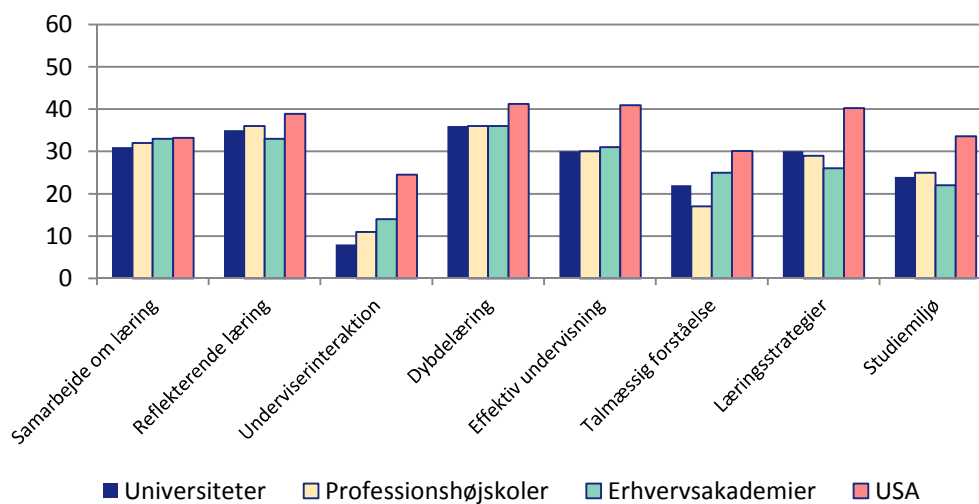
	Ugentlig studietid i 30 uger pr. år	Samlet tid i eksa- mensperioderne	Årlig studietid
I dag	35 timer	300 timer	1.350 timer
Fuldtidsstudium	43 timer	360 timer	1.650 timer

Danske uddannelser skaber for lidt læring

De videregående uddannelser i Danmark er dårligere til at få de studerende til at lære end de amerikanske universiteter og colleges. De ligger simpelthen lavere end deres amerikansk jævnaldrende, når man måler på en række områder, der alle har betydning for de studerendes indlæring.

Konkret har studerende i Danmark svaret på spørgsmål inden for otte emner, som forskning har vist, er vigtig for om studerende lærer noget. De otte emner er kopieret og oversat fra den amerikanske spørgeskemaundersøgelse til studerende, *National Survey of Student Engagement*. Den amerikanske undersøgelse har været gennemført på over 1.500 amerikanske colleges og universiteter siden år 2000. Næsten en halv million amerikanske studerende deltog i den seneste udgave fra 2014. Undersøgelsen er også brugt i Canada, Australien, New Zealand, Kina og Irland.

Otte indikatorer for de studerendes læring, 0-60 point. USA og Danmark.

Note: De amerikanske tal er for college-studerende på sidste år af bacheloruddannelsen

Kilde: Kvalitetsudvalgets spørgeskema blandt studerende og National Survey of Student Engagement 2014

Spørgsmålene, som indgår i National Survey of Student Engagement er udvalgt og gennemtestet i amerikansk forskning gennem de seneste 15 år. Spørgsmålene handler om faktorer, som forskningen har vist, styrker deres læring. For eksempel indgår spørges til:

- Hvor meget, de studerende er i kontakt med deres undervisere uden for timerne (spørgsmålet indgår i indikatoren *underviserinteraktion*).
- Om underviserne bruger eksempler i undervisningen og giver de studerende feedback (i indikatoren *effektiv undervisning*).
- Om de studerende gennemlæser deres noter efter timerne (*læringsstrategier*).

Spørgsmålene kan bruges til at danne otte såkaldte læringsindikatorer. Figuren ovenfor viser en sammenligning mellem danske og amerikanske studerendes besvarelser på de otte læringsindikatorer, og på alle otte områder scorer danske studerende lavere end amerikanske.

Særlig er de danske resultater for *underviserinteraktion* lavt. Det dækker bl.a. over, at det kun er hver tyvende (5 pct.) blandt de universitetsstuderende, som ofte eller meget ofte har talt med en underviser om deres faglige niveau inden for det seneste år.

For nærmere beskrivelse af Kvalitetsudvalgets spørgeskema, se faktaark A.

God undervisning belønnes ikke

God undervisning spiller ikke den store rolle i forhold til løn, forfremmelse eller anden anerkendelse fra ledelsen. Det siger underviserne i deres besvarelser af Kvalitetsudvalgets spørgeskemaundersøgelse, hvor der stilles følgende spørgsmål:

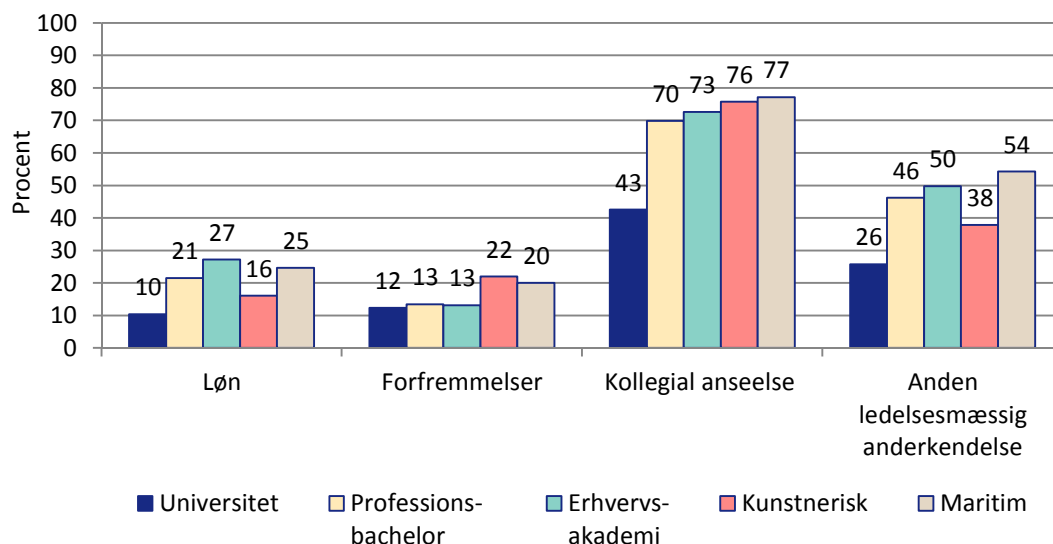
Hvor meget betyder kvaliteten af din undervisning for følgende:

1. Løn?
2. Forfremmelser?
3. Andre former for anerkendelse fra ledelsen?
4. Anseelse blandt kolleger?

Figuren nedenfor viser eksempelvis, at det kun er hver 10. universitetsunderviser, der mener, at kvaliteten af deres undervisning har betydning for lønnen. På spørgsmålet om forfremmelser er det gennemsnitligt ca. 15 pct. af underviserne, der mener, at kvalitet i undervisningen betyder en del eller meget.

På den positive side svarer de fleste undervisere – op mod tre fjerdedele, hvis man undtager universiteterne – at det trods alt betyder en del eller meget for den kollegiale anseelse. På universiteterne er det under halvdelen af underviserne, som mener, at kvaliteten af deres undervisning har betydning for deres anseelse blandt kollegerne.

Andel af undervisere, som har svaret, at kvalitet i deres undervisning betyder meget eller en del for løn, forfremmelser, kollegial anseelse og anden anerkendelse fra ledelsen

Kilde: Kvalitetsudvalgets spørgeskemaundersøgelse blandt undervisere

Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført af Epinion for Kvalitetsudvalget i perioden fra den 18. juni til den 4. august 2014. Den er udsendt til alle undervisere ved universitetsuddannelser, professionsbacheloruddannelser, erhvervsakademiuddannelser, kunstneriske uddannelser og maritime uddannelser. Ud af de i alt 22.657 undervisere svarede 5.020 på spørgeskemaet (22 procent). Besvarelsene er blevet vægtet i forhold til institutionernes størrelse, og på den baggrund vurderes resultatet at være repræsentativt.

Anbefalinger i Kvalitetsudvalgets anden rapport – kort fortalt

Studerende ved de danske videregående uddannelser får for lidt ud af den periode i deres liv, de bruger på at uddanne sig. Kvalitetsudvalgets analyser viser, at der er en dobbelt udfordring.

For det første kan de studerende lære mere. Et forsigtigt skøn er, at danske studendes tidsforbrug i gennemsnit skal øges med 20 pct. svarende til godt 1 time mere om dagen alle ugens syv dage.

For det andet skal de videregående uddannelser være mere anvendelige. En stærk grundfaglighed er nødvendig, men der vil ofte også være brug for mere generelle kompetencer og færdigheder. Desuden skal koblingen mellem uddannelserne og den praksis, som de skal bruges i, styrkes.

Der findes ingen lette greb til at løse de to udfordringer. Det er udvalgets klare overbevisning, at udviklingen af videregående uddannelser *ikke* kan opnås gennem påbud eller andre forsøg på detailstyring af uddannelsernes indhold. Dels fordi opgaven er forskellig fra uddannelse til uddannelse, dels fordi engagementet hos underviserne og deres nærmeste ledere er helt afgørende for resultatet. Det har ledt frem til otte overordnede anbefalinger:

Anbefaling 1: Institutionerne skal have et klart ansvar for uddannelsernes kvalitet og relevans

Det overordnede ledelsesansvar for uddannelsernes kvalitet og relevans skal styrkes og forankres klarere hos institutionens bestyrelse. Bestyrelsen skal sammen med rektor sikre, at den leder – typisk studie-, uddannelsesleder eller uddannelsesdekan – der er ansvarlig for en uddannelse, får det fulde ansvar for indhold, tilrettelæggelse og gennemførelse, og de nødvendige beføjelser til at løfte opgaven, herunder at kunne disponere over de økonomiske ressourcer til uddannelsen.

Anbefaling 2: Institutionerne skal have større frihed til at tilrettelægge uddannelserne

Der skal ske en forenkling og afvikling af en række centrale regler, så institutionerne får et tilstrækkeligt ledelsesrum til at sikre og løbende udvikle uddannelsernes kvalitet og relevans. De overordnede hensigter og hensyn skal fastsættes politisk, men institutionerne skal have rum til selv at fastsætte de konkrete regler for uddannelsernes indhold og tilrettelæggelse.

Anbefaling 3: Mere åbenhed og gennemsigtighed om kvalitet og relevans i uddannelserne

Ledelsesinformation om uddannelserne skal være offentlig tilgængelig og sammenlignelig på tværs af institutioner og uddannelser. Informationen skal opgøres for hver uddannelse og bør omfatte nøgletal for både ressourceanvendelse (input) og opnåede resultater (output og effekt). De samme data bør kunne udgøre grundlaget for et målrettet centralt tilsyn og målsætninger i institutionernes udviklingskontrakt med ministeriet.

Anbefaling 4: Økonomiske tilskyndelser til at styrke kvalitet og relevans i uddannelserne

Udvikling af uddannelsernes kvalitet og relevans skal understøttes med etablering af et nationalt fagligt råd, som skal administrere konkurrenceudsatte bevillinger til at

fremme kvalitet og relevans i videregående uddannelser, formidle viden og resultater om undervisning med høj kvalitet og relevans samt rådgive uddannelses- og forskningsministeren om disse forhold.

Det bør endvidere sikres, at det enkelte universitet tildeles et minimum af basisforskningsmidler til at sikre forskningsbaseret af institutionens samlede uddannelsesaktivitet. Det er dog væsentligt, at der ikke skabes en bevillingsmæssig automatik, som kan give institutionerne en tilskyndelse til at øge optaget af studerende eller oprette nye uddannelsesudbud, hvis det ud fra et samfundsøkonomisk perspektiv – og et hensyn til den studerendes beskæftigelsesmuligheder – ikke er fornuftigt.

Anbefaling 5: Uddannelserne skal målrettet understøtte fuld studieaktivitet

Institutionerne skal kunne dokumentere gennem hvilken kombination af forskellige aktiviteter, de studerende på den enkelte uddannelse opnår et gennemsnitlig studietidsforbrug svarende til ECTS-normen på 1.650 timer. Institutionerne skal løbende følge op på, hvorvidt den forudsatte studieintensitet opnås og iværksætte initiativer, hvis det ikke er tilfældet.

Anbefaling 6: Gode og alsidige undervisningskompetencer

Ledelsen på institutionerne skal tage et klarere ansvar for den samlede disponering af ressourcer til undervisning og forsknings- og udviklingsaktiviteter, og der bør i højere grad sammensættes en alsidig underviserstab, der *tilsammen* har de nødvendige faglige, pædagogiske og praksisrettede kompetencer. På universitetsområdet skal det tydeliggøres, at der bør være ligevægt i krav til kompetencer og dokumentation af henholdsvis forsknings- og undervisningskompetencer.

Anbefaling 7: Omlægning af censorinstitutionen (se også faktaark E om censorordning)

Det nuværende krav til obligatorisk medvirken af eksterne censorer ved 1/3 af eksaminer ophæves, og institutionerne må frit vælge, hvor meget ekstern censur, de vil benytte. I tilknytning til akkrediteringsprocessen gennemføres i stedet en form for helhedscensur, der bl.a. via stikprøver skal gennemgå det samlede uddannelsesforløb med henblik på en samlet vurdering af kvalitet og relevans. Institutionerne skal derfor have pligt til at sikre studerendes retssikkerhed i forbindelse med eksaminer gennem egne regler, procedurer og klageadgang.

Anbefaling 8: Nyt optagelsessystem (se også faktaark F om optagelsessystemet)

Optagelsessystemet bør ændres for at sikre et bedre match, hvor flere studerende optages på den rette uddannelse i første forsøg. Derfor bør institutionernes optag af studerende målrettes gennem en mere systematisk anvendelse af fagligt begrundede uddannelsesspecifikke adgangskrav. Hvis der er flere ansøgere end pladser, skal fordelingen ske ud fra en individuel vurdering af de kvalificerede ansøgere på et bredere grundlag end alene karakterkvotienter – fx ved anvendelse af motiverede ansøgninger, interviews eller optagelsesprøver.

Anbefaling om omlægning af censorordningen – uddybning

Kvalitetsudvalget anbefaler, at den obligatoriske medvirken af eksterne censorer ved hver tredje eksamen skal ophæves. Det er for dyrt og har for lille betydning for kvalitet og relevans. Censorordningen skal omlægges til 'helhedscensur', der løbende skal gennemgå kvalitet og relevans i hele uddannelsesforløb.

Der kan efter Kvalitetsudvalgets vurdering peges på en række udfordringer ved den nuværende censorordning:

- Ekstern censur koster hvert år omkring ½ mia. kr. En mere målrettet censur vil give mulighed for at bruge nogle af disse midler på mere og bedre undervisning.
- Censorerne har faglig indsigt og kender ofte kandidaternes arbejdsmarked. Men på universitetsområdet har de ikke til opgave at kommentere uddannelsernes faglige niveau eller deres relevans. De skal udelukkende vurdere en enkelt eksamen, og hvorvidt den er i overensstemmelse med de fastsatte regler og læringsmål. Det er i Kvalitetsudvalgets optik for snævert.
- De eksterne censorer er i realiteten langt fra altid uafhængige. Det skyldes fx, at underviserne ofte selv vælger, hvem den eksterne censor er, eller at censor og eksaminator i mange tilfælde blot 'bytter' roller, så de er henholdsvis censor og eksaminator for hinanden. Fremover skal færre og bredere censorkorps give censorerne større uafhængighed og bedre tværgående sammenligningsgrundlag.

Derfor skal censorordningen omlægges:

- ✓ Kravet om ekstern censur på en tredjedel af eksaminerne ophæves. Uddannelsesinstitutionen er bedst til at vurdere, i hvilke tilfælde ekstern (eller intern) censur er nødvendig.
- ✓ Afskaffelsen af den obligatoriske brug af ekstern censur skal ikke forringe de studerendes retssikkerhed. Institutionerne skal derfor have pligt til at sikre de studerendes retssikkerhed i forbindelse med eksamener gennem egne regler, procedurer og klageadgang. Det skal som en del af institutionsakkrediteringen løbende kontrolleres, at de gør det tilfredsstillende.
- ✓ Der indføres en ny *helhedscensur* af hele uddannelser. Helhedscensuren skal med nogle års mellemrum gennemgå det faglige niveau på en del af uddannelserne på hver uddannelsesinstitution. Helhedscensuren skal blandt andet bygge på stikprøver af eksamensbedømmelserne på de forskellige fag i uddannelsen.
- ✓ I 2012 gik man fra akkreditering (godkendelse) af enkeltuddannelser til hele uddannelsesinstitutioner hvert sjette år. Resultaterne af helhedscensuren skal indgå i institutionsakkrediteringerne og styrke grundlaget for dem. Kvalitetsudvalgets forslag er derved i stil med det seneste forslag til et nyt svensk kvalitetssikringssystem.
- ✓ Den nye censorordning skal have et mindre omfang, større faglig kvalitet og være mere målrettet mod at løfte kvaliteten og relevansen af uddannelserne. Samtidig vil den være væsentlig billigere. Udvalget vurderer, at omkostningerne kan reduceres med 3-400 mio. kr. om året.

Anbefaling om nyt optagelsessystem – uddybning

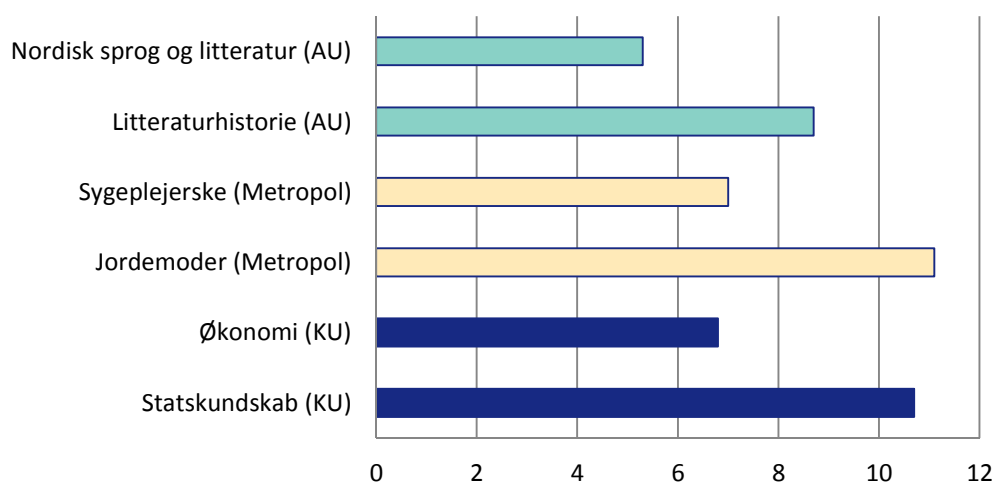
Kvalitetsudvalget mener, at optagelsessystemet skal ændres. Målet er at sikre et bedre match, hvor flere studerende optages på den rette uddannelse i første forsøg.

Situationen er i dag den, at karaktergennemsnit fra gymnasiet bruges til at sortere, hvis der er flere ansøgere end uddannelsespladser. Der er klare indikationer på, at det ikke giver det bedste match mellem studerende og uddannelserne. Det kommer bl.a. til udtryk ved:

- At godt hver fjerde, der bliver optaget på en videregående uddannelse, falder fra inden for de første tre år.
- Uddannelsessøgende med de højeste gennemsnit fra gymnasiet koncentrerer sig på få, populære uddannelser. Det betyder bl.a., at optagelseskvotienterne på nogle uddannelser bliver astronomisk høje, mens de kan være meget lavere på fagligt tæt beslægtede uddannelser.

Figuren viser eksempler på fagligt beslægtede uddannelser, der har meget forskellige karakterkvotienter. Forskellene kan beskrives som en popularitetskonkurrence og *ikke* som forskelle i sværhedsgrad eller fagligt niveau.

Karakterkvotienter på lignende uddannelser 2014

AU = Aarhus Universitet, Metropol = Professionshøjskolen Metropol, KU = Københavns Universitet

Kvalitetsudvalget mener, at optagelsessystemet kan bruges mere intelligent og aktivt for at sikre et bedre match, hvor flere studerende optages på den rette uddannelse i første forsøg.

Udvalget anbefaler derfor en ændring af optagelsessystemet:

- ✓ De enkelte uddannelser skal fastsætte adgangskrav, der i højere grad afspejler de krav, der stilles til den studerende under uddannelsen. Vil man læse et fag, hvor gode matematikundskaber er en forudsætning – fx ingeniøruddannelserne – bør der stilles krav til matematikkarakteren fra gymnasiet.

- ✓ Karaktergennemsnit som rationeringsmetode på uddannelser med flere ansøgere end studiepladser skal udfases over en årrække og erstattes af en mere individuel bedømmelse baseret på motiverede ansøgninger, optagelsesprøver, interviews mv.
- ✓ På længere sigt bør der aldrig kunne kræves karakter, der er højere end 7 – uanset om det er et karaktergennemsnit eller karakterkrav i enkeltfag – så alle med en gennemsnitlig, relevant eksamen kan komme i betragtning.
- ✓ De nye optagelsesformer indføres gradvist – først på uddannelser med højt frafald og uddannelser med høje adgangskvotienter, jf. nedenstående boks 1.

Boks 1.

Eksempel på indfasning af ny optagelsesmodel for uddannelser med høje adgangskvotienter

Kvalitetsudvalget anbefaler, at det nye optagelsessystem på sigt skal resultere i, at de videregående uddannelser maksimalt kan sætte karakterkrav på 7. Loftet på karakteren 7 gælder både udvalgte fag, kombinationer af fag samt et gennemsnit af fag i den adgangsgivende eksamen. Udvalget foreslår en gradvis indfasning på uddannelser med højt frafald og uddannelser med høje adgangskvotienter.

For uddannelser med høje adgangskvotienter vil indfasningen konkret betyde, at der først sættes en grænse for karakterkrav på fx maksimalt 10. Det vil betyde, at en given uddannelse, som historisk har haft en optagelseskvotient på fx 10,5, fra indfasningens start maksimalt kan sætte adgangskrav på 10. Det gælder både udvalgte fag gennemført på de krævede niveauer (fx krav om 10 i matematik på B-niveau), kombinationer af fag, og gennemsnit af samtlige fag i den adgangsgivende eksamen.

Udvalget forestiller sig, at indfasningen tilrettelægges sådan, at der fx hvert år skæres et halvt karakterpoint af de maksimale karakterkrav, til modellen er fuldt indfaset, og uddannelsen maksimalt kan stille karakterkrav på 7. Det vil betyde, at den ovennævnte uddannelse ved optagelsen det næstkommende år i kraft af indfasningen maksimalt kan sætte karakterkrav på 9,5.

Uddannelserne skal i stedet benytte en mere individuel bedømmelse af ansøgerne. Fx motiverede ansøgninger, optagelsesprøver, interviews mv.